

Sprawozdanie z XIV Kongresu FESPB zorganizowanego w Krakowie w dniach 23–27 sierpnia 2004 r.

Instytucjonalnym organizatorem Kongresu był Instytut Fizjologii Roślin PAN w Krakowie. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był prof. Franciszek Dubert, zastępcą – doc. Andrzej Skoczowski. Biurem organizacyjnym kierowała mgr Iwona Leśniak, a za sprawy techniczne i informatyczne odpowiedzialny był inż. Zenon Adamski. Komputerowy skład materiałów kongresowych wykonał mgr Maciej Kocurek, a płytke CD z tymi materiałami Jakub Adamski. W konstrukcji tematyki naukowej uczestniczyli członkowie Narodowego Komitetu Organizacyjnego, Międzynarodowego Komitetu Doradczego, Executive Committee oraz indywidualni naukowcy. W wielu problemach organizacyjnych bardzo pomógł dr hab. Jan Białczyk z UJ.

W Kongresie uczestniczyło ponad 920 naukowców z 53 krajów, z czego ok. 93% z Europy, w tym ok. 180 osób z Polski. W ramach kongresu odbywały się poranne sesje plenarne, popołudniowe sesje tematyczne oraz sesja posterowa trwająca przez cały czas Kongresu. Łącznie zorganizowano 10 sesji plenarnych z 18 mówcami, 20 sesji tematycznych, workshop „Transcriptomics” i konferencję satelitarną „Forest genomics”.

Zaproszonymi plenarnymi mówcami byli:

1. K. Baran – Polska – „Some remarks on Cracow’s historical heritage” (Uwagi na temat historycznego dziedzictwa Krakowa, zwyczajowo inauguracyjny wykład dotyczy miejsca/kraju odbywania kongresu).
2. L. Willmitzer – Niemcy – „Functional genomics from transcriptome to metabolome profiling” (Genomika funkcjonalna: od transkryptomu do metabolomu).
3. E. Schaller – USA – „Ethylene perception and signalling” (Etylen: percepcja i sygnalizacja).
4. H. Lichtenthaler – Niemcy (zastępował go C. Buschmann) „Fluorescence imaging – a tool for non-destructive plant diagnosis” (Obrazowanie fluorescencji – narzędzie dla niedestrukcyjnej diagnozy).
5. C. Scutt – Francja – (w miejsce C. Dumasa) „Carpel development evolution and Darwin’s abominable mystery” (Ewolucja rozwoju słupka i niemiła tajemnica Darwina).
6. H. Lambers – Australia – „Phosphorus nutrition of Australian *Proteaceae*: coping with ancient phosphorus-impoverished soils where no crops survives” (Żywie-

- nie fosforanowe australijskich Proteaceae: przykrycie dla starych ubogich w fosfor gleb gdzie nie przeżywają rośliny uprawne).
7. H. Puchta – Niemcy – „Changes in plant genomes: mechanisms and machinery” (Zmiany genomu roślinnego: mechanizmy i maszyna).
 8. M. Sugiura – Japonia – „Structure expression of the chloroplast genome: mechanism of RNA editing” (Ekspresja struktury genomu chloroplastów: mechanizm edycji RNA).
 9. A. Jerzmanowski – Polska – „Chromatin development in plant” (Rozwój chromatydy u roślin).
 10. G. Bernier – Belgia – „The leaf-to-flower and flower-to-leaf transitions at the shoot apical meristem: physiological signals and gene expression” (Przejścia liście – kwiaty oraz kwiaty – liście w merystemie apikalnym: fizjologiczne sygnały i ekspresja genów).
 11. D. Dudits – Węgry – „protein phosphorylation as key control mechanism in plant cell division” (Fosforylacja białek jako kluczowy mechanizm kontrolny w podziale komórki roślinnej).
 12. K. Roubelakis-Angelakis – Grecja – „Do we know all about signaling and molecular responses of plants to osmotic stress” (Czy wszystko wiemy o sygnałach i molekularnych odpowiedziach roślin na osmotyczny stress).
 13. Z. Kiraly – Węgry – „New trends in physiological plant pathology” (Nowe trendy w fizjologicznej patologii roślin).
 14. B. Buchanan – USA – „Thioredoxin: update on function and applications” (Tioredoksyna: przegląd funkcji i zastosowań).
 15. S. Prat – Hiszpania – „Gibberellin and daylength control of potato tuberisation” (Kontrola tuberyzacji ziemniaka poprzez giberelinę i długość dnia).
 16. S.G. Moller – Anglia – „Dissecting the cell biology of plastid division” („Zagłębianie się” w biologię komórki – podział plastydów).
 17. A. Strand – Szwecja – „Mg-proteins a link between the chloroplasts and the nucleus” (Mg-proteiny – połączenie pomiędzy chloroplastami i jądrem).
 18. W. Kuznetsov – Rosja – „Plants under environmental stress” (Rośliny pod działaniem stresów środowiskowych).

Osiem wykładów plenarnych dotyczyło problemów biologii molekularnej, 6 tzw. makrofizjologii, czyli fizjologii całych roślin lub ich populacji, reszta dotyczyła skali komórki lub organu rośliny. Mówcy plenarni reprezentowali 13 krajów. Organizatorzy w sposób zamierzony nie łączyli w jednej sesji wykładów zbliżonych tematycznie, aby nie spowodować wrażenia, że któreś dni kongresu są ważniejsze niż inne lub że niektórzy naukowcy są ważniejsi niż inni.

Zorganizowano następujące sesje tematyczne:

1. Seed development and germination (Rozwój i kiełkowanie nasion)
2. Plant growth and development (Wzrost i rozwój roślin)
3. Genomics and postgenomics (Genomika i postgenomika)

4. Root development (Rozwój korzeni)
5. Teaching in plant biology (Nauczanie biologii)
6. Fruit development and ripening (Dojrzewanie i starzenie owoców)
7. Water relations (Stosunki wodne)
8. Respiration (Oddychanie)
9. Transcriptomics (Transkryptomika)
10. Photosynthesis (Fotosynteza)
11. Mineral nutrition (Żywienie mineralne)
12. Biotic stress (Stress biotyczny)
13. Crop improvement (Udoskonalanie roślin uprawnych)
14. Plant cell biology (Biologia komórki roślinnej)
15. Floral pollination and development (Rozwój i zapylenie kwiatów)
16. Chlorophyll fluorescence and stress detection (Fluorescencja chlorofilu i wykrywanie stresu)
17. Secondary metabolism (including medicinal plants) (Wtórny metabolizm, w tym rośliny medyczne)
18. Abiotic stress (Stres abiotyczny)
19. Tissue culture (Kultury tkankowe)
20. Plant-microbe interactions (Oddziaływania roślin z mikroorganizmami)
21. Workshop – Transcriptomics (Warsztaty: Transkryptomika)
22. Konferencja satelitarna „Forest genomics” (Genomika drzew).

Tematyka sesji obejmowała wszystkie główne problemy współczesnej fizjologii roślin, od problematyki molekularnej, poprzez skalę komórki, rośliny i zespołów roślinnych. Nie grupowano sesji zbliżonych tematycznie w jednym dniu, aby uczestnicy kongresu o różnych zainteresowaniach każdego dnia znaleźli coś interesującego, a przy okazji posłuchali innych wykładów.

Zaprezentowano łącznie ok. 130 doniesień ustnych i 520 posterów. Postery były wystawione podczas całego kongresu. Najwięcej doniesień zgromadziła sesja „Abiotic stress”, a następnie sesja „Plant growth and development”. Tak więc widoczna była różnica pomiędzy spektrum zainteresowań wiodących mówców i tematyką uprawianą częściej przez „szeregowych” członków FESPB. Problem ten wart jest dokładniejszej analizy. Młodzi pracownicy naukowcy konkurowali o 7 nagród za najlepszy poster (prawo do kilkuminutowego wykładu plenarnego oraz wolny wstęp na najbliższy kongres). Jedną z nagród międzynarodowego Jury, w którym nie było przedstawiciela z Polski, otrzymała doktorantka z IFR PAN A. Kamińska.

Swoje produkty prezentowało 18 wydawców i producentów sprzętu naukowego.

Na podstawie licznych opinii, jakie do mnie dotarły mam powody sądzić, że Kongres uznany został za bardzo udany pod względem naukowym, organizacyjnym i pod względem różnorodności imprez towarzyszących. W szczególności Sekretarz generalny FESPB stwierdził, że kongres w Krakowie podniósł prestiż Federacji.

Stało się tak pomimo, iż na 5 tygodni przed początkiem Kongresu zmuszeni zostaliśmy do nagłej zmiany jego lokalizacji z Akademii Ekonomicznej na Nowohuckie Centrum Kultury. Na szczęście zmiana ta, która przysporzyła wielu dodatkowych prac organizatorom, nie pogorszyła, a nawet w pewnym stopniu poprawiła, warunki Kongresu, chociaż za cenę dłuższego dojazdu z centrum miasta. Tę ostatnią niedogodność zmniejszał transport autobusowy w dniach o szczególnie naprężonym programie oraz bezpłatne bilety ważne na całą krakowską sieć komunikacyjną we wszystkie dni kongresu.

Bezpieczeństwo imprezy zapewniono na kilka sposobów:

- każdy uczestnik otrzymał identyfikator i kartę magnetyczną z indywidualnym kodem, która umożliwiała wejście na teren Kongresu;
- bezpieczeństwa uczestników strzegli pracownicy Agencji Ochrony oraz kamery rozlokowane w najbardziej newralgicznych miejscach;
- zorganizowano służbę medyczną i transport sanitarny;
- ubezpieczono imprezę w towarzystwie ubezpieczeniowym.

Działania te zwiększyły wprawdzie koszt imprezy, jednak dały organizatorom i uczestnikom Kongresu poczucie bezpieczeństwa i to, że nie odnotowano najmniejszej próby zakłócenia porządku podczas całego okresu jego trwania.

Wyjątkowo liczna reprezentacja Polski na Kongresie była rezultatem szeregu działań, takich jak: obniżenie kosztów wpisowego, zaproszenie 17 naukowców do organizacji sesji tematycznych, co zwalniało ich z wpisowego, możliwość rezygnacji z imprez towarzyszących oraz możliwość opłacenia udziału jedynie w wybranych dniach kongresu. Obniżyło to wprawdzie przychody z wpisowego o przynajmniej 50 000 zł., uznaliśmy jednak, że pokazanie licznej grupy polskich naukowców na kongresie i przez to reklama polskiego środowiska naukowego, są tego warte.

Wprowadziliśmy elementy organizacyjne nie spotykane na wcześniejszych kongresach, takie jak bilet na miejską sieć komunikacyjną, kilkustopniowy system bezpieczeństwa, płytka CD z abstraktami, wydana równoległe z „Abstract book”, równoległa transmisja obrazu na trzech ekranach podczas sesji plenarnych, pamiątkowy medal i trwały certyfikat uczestnictwa w kongresie oraz sztandar Federacji przekazany gospodarzom przyszłego kongresu w Lyonie.

Imprezy towarzyszące obejmowały półdniową wycieczkę wliczoną w koszt wpisowego, inne opcjonalne wycieczki, występ zespołu pieśni i tańca „Słowianki”, muzykę góralską w wykonaniu zespołu „Skalni” w trakcie pikniku w Ogrodach Muzeum Archeologicznego, koncert muzyki dawnej w wykonaniu „Capella cracoviensis” oraz wieczór w zamku w Niepołomicach.

W trakcie kongresu odbyły się zebrania: Executive Committee, Polskiego komitetu organizacyjnego, czasopism afiliowanych przy FESPB, delegatów narodowych oraz zgromadzenie ogólne członków FESPB. Ponadto Prezydent Miasta Krakowa przyjął grupę uczestników Kongresu w budynku Rady Miasta.

Patronat nad Kongresem przyjęli: prezydent RP Aleksander Kwaśniewski, wojewoda Jerzy Adamik, marszałek województwa Janusz Sepioł, prezydent Krakowa Jacek Majchrowski, min. Michał Kleiber, sekretarz stanu Krzysztof Frąckowiak, prezes Polskiej Akademii Nauk prof. Andrzej Legocki, wiceprezes PAN prof. Emil Nalborczyk, przewodniczący Wydziału V PAN prof. Andrzej Grzywacz, prezes Polskiego Towarzystwa Botanicznego prof. Zbigniew Mirek, prezes Towarzystwa Eksperymentalnej Biologii Roślin prof. Przemysław Wojtaszek, rektor UJ prof. Franciszek Ziejka oraz rektor AR w Krakowie prof. Zbigniew Ślipek.

Udział polskich naukowców w poszczególnych sesjach był zróżnicowany. Największą liczbę doniesień zgłosili oni do sesji „Abiotic stress”, „Plant growth and development”, „Tissue culture”, „Plant cell biology” oraz „Biotic stress”, natomiast polskie doniesienia stanowiły największy procentowy udział w sesjach: Tissue culture (45%), Seed development and germination (37,5%), Secondary metabolism (35,5%), Floral pollination and development (30,8%) oraz Biotic stress (30,6%). Można zatem przyjąć, że wymienione tematy stanowią mocną stronę polskiej biologii roślin, natomiast nie można tego powiedzieć o takiej problematyce sesyjnej jak „Water relations”, „Fruit development and ripening”, „Chlorophyll fluorescence and stress detection”, „Mineral nutrition” oraz „Genomics and postgenomics”, które były reprezentowane przez polskich naukowców w znacznie mniejszym stopniu.

Materiały kongresowe wydane zostały jako suplement do 3 zeszytu APP 2004 r. oraz w wersji elektronicznej na płycie CD. W obydwu postaciach są one dostępne w Instytucie Fizjologii Roślin im. F. Górskiego PAN w Krakowie.

Franciszek Dubert